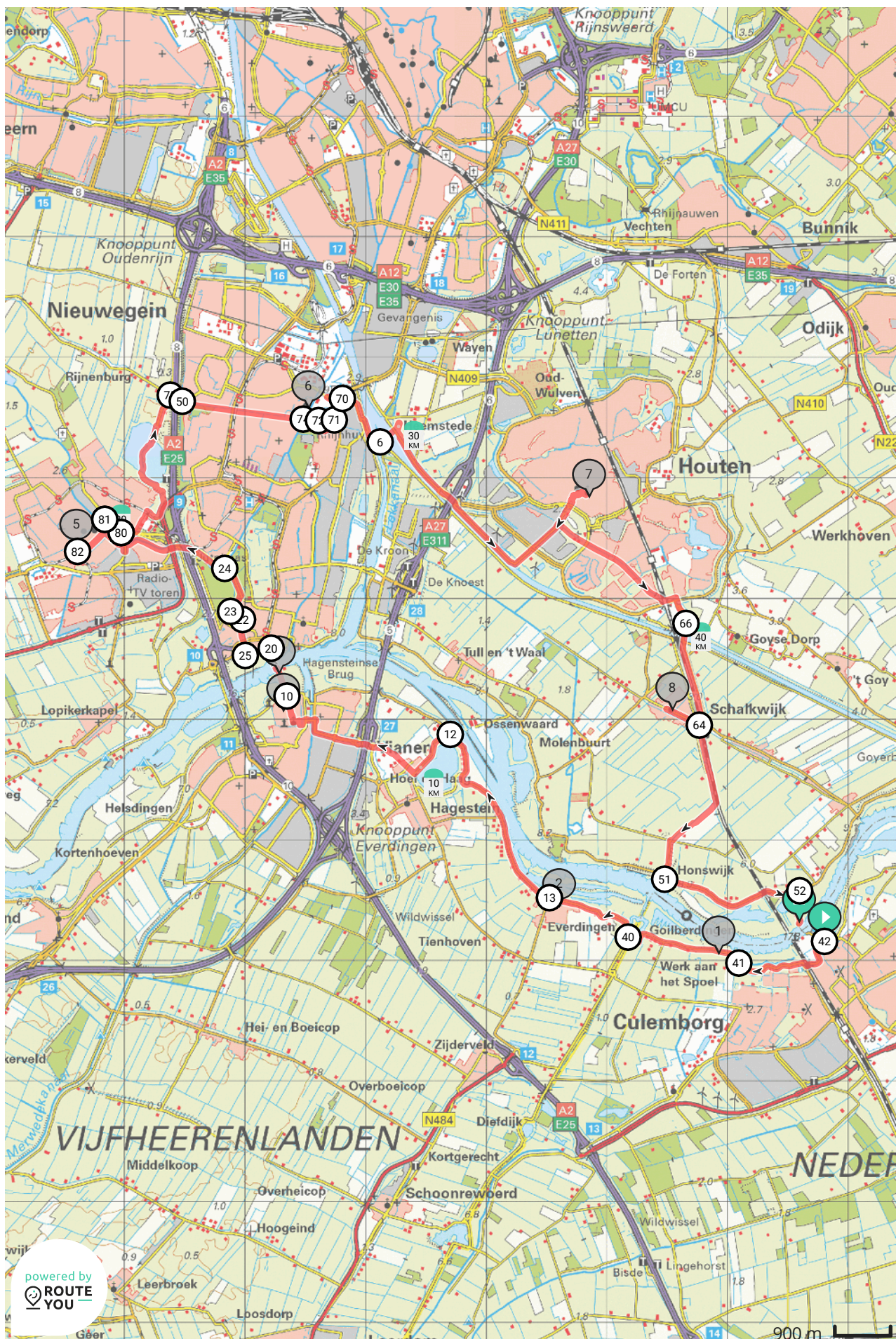

Historische Fietsroute rondom Culemborg: langs de kerken van Alfred Tepe

Deze route wordt jou aangeboden door

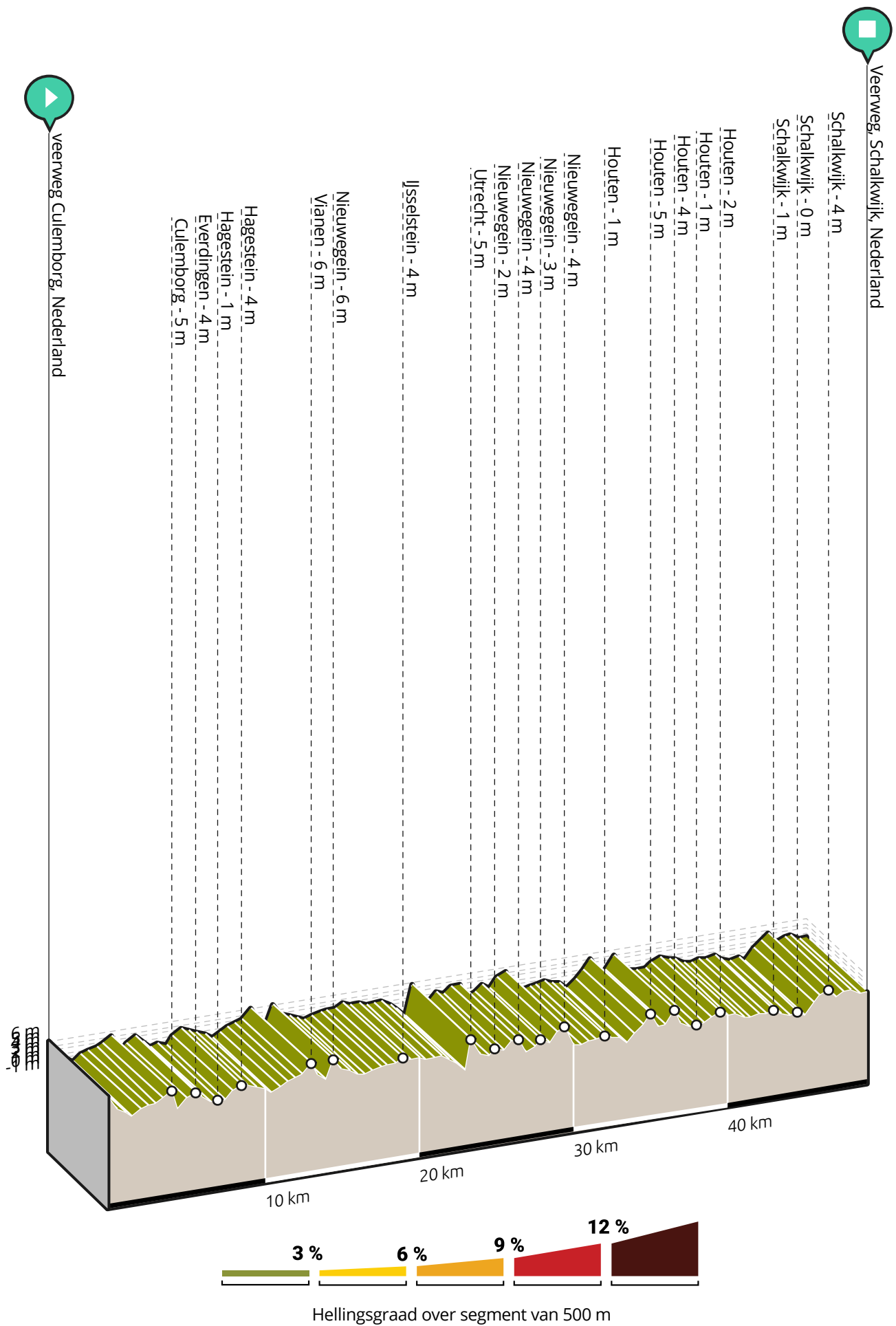
Historisch Genootschap Voet van Oudheusden, Culemborg

powered by
 **ROUTE
YOU**

map data: © pdok.nl

Historische Fietsroute rondom Culemborg: langs de kerken van Alfred Tepe

Lengte: 49.02 km

Stijging: 90 m

Moeilijkheidsgraad: 2/10

veerweg Culemborg, Nederland

Veerweg, Schalkwijk, Nederland

Routebeschrijving

Deze route loopt grotendeels via knooppunten.

- Start en eindpunt bij kp42;
- Achtereenvolgens: kp42 - kp41 - kp40 - kp13 - kp12,
- Bij kp 12 LA dijk af richting Hoef en Haag, na ong. 900m RA en de Hagensteinsestraat rechtdoor volgen tot de Hagenweg. Steeds rechtdoor de Hagenweg (onder de A27 door) vervolgen. De weg maakt een bocht naar rechts langs het Merwedekanaal.
- Linksaf, 1e brug over het Merwedekanaal nemen.
- Rechtdoor tot Voorstraat in Vianen.
- Op de Voorstraat RA kp10 - kp20 (via veerpont)
- Vervolgens Kp25 - kp22 - kp23 - kp24 -kp80 - kp81 - kp82.
- Omkeren naar kp81 - kp80 - kp75 - kp50 - kp74 – De kerk in Jutphaas / Nieuwegein, de Sint Nicolaaskerk, ligt iets van de route af. Die kan daardoor gemist worden. (Utrechtsestraatweg 8A, Nieuwegein)
- Terug naar kp74. Vervolgens kp72 – kp71 – kp70 – kp6 (Heemsteedsebrug) – kp68 – kp67.
- Vanaf kp67 richting kp1, echter in het Oude Dorp op het Plein (in de buurt van Albert Heijn) naar de kerk OLV ten Hemelopneming (Alfred Tepe) aan de Loerikseweg. (let op! Er staan twee kerken vlak bij elkaar)
- Vervolgens weer terug naar kp 67
- kp66 - kp64. Bij kp64 de Jonkheer Ramweg in naar de kerk. Ook hier zijn weer twee kerken vlak bij elkaar. Onze route gaat lang de St Michaelskerk (Alfred Tepe) Jonkheer Ramweg 18,
- Omdraaien en terug naar kp64 - Kp 51 - kp52
- via veerpont naar kp42 (eindpunt).

Bezienswaardigheden**Alfred Tepe**

- Afstand langs route: 0.06 km

Afbeelding 1: Alfred Tepe (Bron: wikipedia)

Wilhelm Victor Alfred Tepe, geboren Amsterdam 1840 en overleden in Düsseldorf in 1920

, was een Nederlandse architect. Na Pierre Cuypers was hij de belangrijkste architect van de neogotiek in Nederland. Naar zijn ontwerp zijn vele kerken gebouwd, met name in het toenmalige gebied van het aartsbisdom Utrecht.

Biografie

Tepe werd geboren te Amsterdam als zoon van een Duitse textielhandelaar. Van 1861 tot 1864 studeerde hij architectuur aan de Bau-akademie in Berlijn, waar hij echter ontevreden was over de sterk op het classicisme gerichte opleiding. Van 1865 tot 1867 werkte Tepe voor een van de voornaamste architecten van de neogotiek in Keulen. Hier werd hij betrokken bij de restauratie en afbouw van de Keulse Dom.

In 1867 ging Tepe terug naar Amsterdam, waar hij voor korte tijd werkzaam was bij een zekere architect Ouderterp. Daarna verhuisde hij in 1872 naar Utrecht, waar hij een van de voornaamste beschermelingen zou worden van het st. Bernulphusgilde, een groep van katholieke geestelijken die streefden naar een heropleving van nationale tradities en vakmanschap in religieuze kunst en architectuur. Met name werden invloeden van middeleeuwse inheemse stijlen aangemoedigd, evenals het gebruik van inheemse materialen als baksteen

. In het meeste werk van Tepe heeft deze ideologie een beslissende rol gespeeld.

Tussen 1871 en 1905 bouwde Tepe ongeveer 70 kerken, uitgevoerd in baksteen met weinig gebruik

van natuursteen, met de Nederrijnse gotiek uit de 15e en 16e eeuw als voorbeeld. Het interieur werd in veel gevallen verzorgd door andere zich aan het gilde conformerende kunstenaars, waarvan beeldhouwer en schilder F.W. Mengelberg de belangrijkste was. Tot ongeveer 1882 had Tepe vrijwel een monopolie op het ontwerpen van nieuwe katholieke kerken in het kerngebied van het aartsbisdom Utrecht. Pas na de dood van aartsbisschop Schaepman kregen ook andere architecten een kans. Naast kerkgebouwen ontwierp Tepe vele andere gebouwen die vaak wel op de een of andere manier verbonden waren met de katholieke kerk, zoals kloosters, scholen en weeshuizen. Een belangrijk voorbeeld hiervan is het Sint-Hiëronymus wees- en bejaardenhuis in Utrecht uit 1877.

Vanaf ongeveer 1900 bouwde Tepe ook enkele kerken in Duitsland. In 1905, toen opdrachten in Nederland uitbleven, verhuisde hij naar Düsseldorf waar hij in 1920 overleed, een dag voor zijn 80e verjaardag.

Bouwstijl

Tepe was, als leidende architect van het St. Bernulphusgilde, de aanvoerder van een duidelijk herkenbare richting binnen de Nederlandse neogotiek. De sterk op de Nederrijnse gotiek geïnspireerde neogotiek van deze 'Utrechtse School' onderscheidt zich duidelijk van die van de veel meer vernieuwende 'Amsterdamse School' rond Cuypers. Waar voor Cuypers de gotiek slechts uitgangspunt was voor een verder te evolueren architectuur was voor Tepe de gotiek, en dan vooral de Nederrijnse variant, de enige ware stijl voor kerkenbouw. Tepe's kerken kenmerken zich door een vaak eenvoudige maar rijzige bouwstijl, waar mogelijk met een hoge westtoren en bijna altijd driebeukig uitgevoerd, zelfs heel kleine kerken.

Ornamenten ontbreken meestal aan de buitenkant van het gebouw, met uitzondering van de typische Rijnlandse balustrades en met nissen en pinakels versierde topgevels die Tepe bij een aantal kerken aanbracht. Zelfs lunchtbogen paste Tepe zelden toe, en slechts eenmaal voorzag hij een koor van een omgang.

In tegenstelling tot Cuypers vertoont Tepe's werk dan ook weinig evolutie in stijl. Toch zijn er vier fasen in zijn carrière te onderscheiden. In de eerste fase ontwikkelde hij zijn stijl en probeerde hij verschillende kerktypes uit. De tweede fase kent een grotere toepassing van ornamenten dan voorheen. Een opvallend hoogtepunt is de in 1893 gebouwde, en in 1945 verwoeste, St. Martinuskerk in het Duitse

Blik, die een driehoekige plattegrond kreeg. De vierde fase vertoont een teruggrijpen op eerdere ontwerpen. Tepe paste bij zijn werk in Duitsland een andere neogotische stijl toe, waarbij hij geregeld gebruik maakte van natuursteen.

bron:

https://nl.wikipedia.org/wiki/Alfred_Tepe

H. H. Petrus en Paulus kerk

- Afstand langs route: 5.54 km

Afbeelding 2: H. H. Petrus en Paulus kerk (Bron: roland)

Everdingen:

H. H. Petrus en Paulus kerk, Lekdijk 27, Everdingen

De neogotische kerk is als een pseudo-basiliek met westtoren ontworpen door de architect Alfred Tepe en is gebouwd in 1899.

De driebeukige neogotische hallenkerk heeft een slanke toren. Mechanisch torenuurwerk van B. Eijsbouts, 1914, wordt thans aangedreven door een niet beschermd synchroonmotortje. Binnenwerk van een door Maarschalkerweerd in 1870 gebouwd orgel afkomstig uit het Hervormd Weeshuis in Den Haag in een orgelkas uit 1882 van onbekende maker, afkomstig uit de Hervormde Kerk van Rijnsaterwoude. De pastorie is ook gebouwd in de stijl van de neogotiek uit 1876 naar ontwerp van architect Alfred Tepe en vormt een eenheid met de St. Petrus en Paulus. Deze hallenkerk is van rijkswege beschermd. In eerste instantie werd in een eenvoudige schuurkerk gekerkt. Na lang sparen en collecteren werd in 1876 de pastorie gebouwd. Vanwege geld- en grondgebrek kwam de kerk pas in 1899 gereed. Het koetshuis ten westen van de pastorie werd gebouwd

met stenen van de afgebroken schuurkerk. De pastorie is door middel van een tussenlid en de consistorie met de oostelijk van de pastorie staande kerk verbonden. In de voorgevel van de pastorie bevindt zich een hardstenen gedenksteen: "De eerste steen gelegd 20 juli 1876.

bron: Reliwiki.nl

RK OLV ten Hemelopneming

- Afstand langs route: 13.14 km

Afbeelding 3: RK OLV ten Hemelopneming (Bron: *tripadvisor*)

Vianen:

RK OLV ten Hemelopneming

adres: Brederodestraat 2, Vianen

De

Onze-Lieve-Vrouw-ten-Hemelopnemingkerk is een RKparochiekerk. De monumentale kerk uit 1878 is ontworpen door Alfred Tepe. De kerk verving een oudere schuilkerk op dezelfde plek. Sinds 1 januari 2011 maakt de kerk deel uit van de Heilige Drie-eenheidparochie waar ook Everdingen en Leerdam onder vallen. Reformatie en schuilkerken.

Tot de reformatie was de kerk katholiek, als alle kerken in West-Europa. Wie niet de roomse hiërarchie diende, wordt als ketter gestraft.

In het jaar 1566 kwam de reformatie naar Vianen. Twintig jaar later werd de parochie door de overheid vanuit de katholieke hiërarchie bevrijdt en de kerk als hervormde parochie beschikbaar gesteld voor de protestantse eredienst. Hetatholicisme werd bij wet verboden. De katholieken namen hun toevlucht in huiskerkjes.

Na de Vrede van Münster in 1648 kwam er meer tolerantie. In 1652 begonnen Jezuïeten een huiskerk aan de Voorstraat. Toen de Jezuïetenorde in 1730 uit Nederland werd verbannen werd de statie

overgenomen door seculiere priesters.

Bouw nieuwe kerk 1807

Tijdens de Franse Tijd (1795 tot 1813) werd door de Franse bezetter godsdienstvrijheid afgedwongen. Voor katholieken in Nederland kwam de mogelijkheid om echte kerken te bouwen. In 1807 werd zo'n kerk gebouwd in Vianen. Daarop werd de huiskerk aan de Voorstraat gesloten. In de tweede helft van de negentiende eeuw werd dit kerkje te klein voor de groeiende gemeenschap. Bovendien was de kerk toe aan renovatie. Besloten werd om een nieuwe neogotische kerk te laten bouwen.

Bouw neogotische kerk 1877

Voor de nieuw te bouwen kerk werd Alfred Tepe aangeschreven voor het ontwerp. Hij en Friedrich Mengelberg (die het interieur ontwierp) waren lid van het st Bernulphusgilde, een vereniging die Rijnlandse neogotiek promootte voor katholieke kerkbouw in Nederland. De kerk van Vianen is dan ook helemaal in de geest van dit gilde gebouwd en ingericht.

In 1879 werd de kerk voltooid. Op 1 juli van dat jaar werd de kerk ingewijd door aartsbisschop mgr. Schaepman.

bron:

[https://nl.wikipedia.org/wiki/Onze-Lieve-Vrouw-ten-Hemelopnemingkerk_\(Vianen\)](https://nl.wikipedia.org/wiki/Onze-Lieve-Vrouw-ten-Hemelopnemingkerk_(Vianen))

Met de Vrepiapont van Vianen naar Vreeswijk

- Afstand langs route: 13.75 km

Afbeelding 4: Met de Vrepiapont van Vianen naar Vreeswijk

St. Nicolaasbasiliek

- Afstand langs route: 19.29 km

IJsselstein:

St Nicolaasbasiliek

:

Afbeelding 5: St. Nicolaasbasiliek (Bron: wikipedia)

adres: Sint Nicolaasstraat 12, IJsselstein

Deze driebeukige hallenkerk werd tussen 1885 en 1887 gebouwd in neogotische stijl naar een ontwerp van Alfred Tepe. Van de hand van de beeldhouwer W.F Mengelberg is het kleurrijke hoogaltaar (1893); het linker zijaltaar (1889); het triomfkruis (1889) en de kruiswegstaties (1888). De kerk is een bedevaartplaats vanwege de Mariabeeltenis die zich in de Mariakapel bevindt.

Op 11 november 1972 verleende paus Paulus de zesde de titel van

Basilica minor

aan de kerk vanwege de betekenis als bedevaartplaats. Basilica Minor is de hoogste eretitel voor een kerkgebouw buiten de stad Rome.

bron:

[https://nl.wikipedia.org/wiki/Sint-Nicolaasbasiliek_\(IJsselstein\)](https://nl.wikipedia.org/wiki/Sint-Nicolaasbasiliek_(IJsselstein))

St. Nicolaaskerk

- Afstand langs route: 26.41 km

Jutphaas:

Sint Nicolaaskerk

Utrechtsestraatweg 8A, Nieuwegein

De kerk is gewijd aan de heilige Nicolaas van Myra. Het kerkgebouw werd ingewijd in 1875 door mgr. Schaepman. Het verving een ouder kerkgebouw aan het Overeind.

Vanaf 1688 werd er door de katholieken van Jutphaas gekerkt in de schuilkerk aan het Overeind. Door de groeiende bevolking was dit kerkje echter te klein geworden. De toegenomen godsdienstvrijheid in de negentiende eeuw maakte het mogelijk om in het dorp een forse en zichtbare kerk te bouwen.

In 1873 werd een stuk grond aangekocht langs het

Afbeelding 6: St. Nicolaaskerk

kanaal voor de bouw van een nieuwe kerk. Pastoor Van Heukelum werd aangesteld als bouwpastoor. Hij gaf Alfred Tepe de opdracht om een nieuwe kerk te ontwerpen. Op 11 mei 1874 werd de eerste steen gelegd door, jawl mgr Schaepman, bisschop van Utrecht. Precies een jaar later werd de kerk ingewijd. Het gebouw is in een -voor die tijd- recordtempo gebouwd.

Aan het interieur werd in de daarop volgende jaren gewerkt. Het werd ingericht door het sint Bernulphusgilde, dat in die tijd veel neogotische kerken inrichtte. Namen die hierbij horen -en die ook in de Nicolaaskerk hun bijdrage hebben geleverd- zijn de beeldhouwer Friedrich Wilhelm Mengelberg, edelsmidse Brom en orgelbouwer Maarschalkerweerd. Naast deze 19de-eeuwse kunst beschikt deze kerk ook over een aantal laatmiddeleeuwse stukken zoals het beeld van de heilige Rochus van Montpellier en het schilderij van de Noodhelpers. Bijzonder is ook het laatgotisch orgelfront, afkomstig uit de voormalige Heilige Stede te Amsterdam.

bron: [https://nl.wikipedia.org/wiki/Sint-Nicolaaskerk_\(Jutphaas\)](https://nl.wikipedia.org/wiki/Sint-Nicolaaskerk_(Jutphaas))

OLV ten Hemelopneming

- Afstand langs route: 34.91 km

Houten:

OLV ten Hemelopneming, Loerikseweg 12, Houten

De Onze Lieve Vrouwe ten Hemelopneming is een rooms-katholieke kerk aan de Loerikseweg 10 in de Nederlandse plaats Houten.

De kerk werd ontworpen door Alfred Tepe en was

Afbeelding 7: OLV ten Hemelopneming (Bron: *wikipedia*)

gereed in 1885. Het is een driebeukige kruisbasiliek met een achzijdige vieringtoren, die uniek is in Tepe's werk, en een vijfkantig koor. Dit koormodel paste hij onder andere ook toe in de kapel van de Begraafplaats Sint Barbara in Utrecht. Terwijl het overige werk van Tepe volledig in neogotische stijl is, paste hij hier eenmalig bouwelementen uit de romaanse architectuur toe, meer bepaald de boogfriezen en de ronde vensters van de lichtbeuk. De vieringtoren is geïnspireerd op kerkjes uit de Ardennen.

De vensters zijn in de loop der tijd allemaal vervangen door glas in lood; hier zat echter steeds een geruime tijd tussen omdat er niet voldoende geld aanwezig was om dit in één keer te kunnen doen. Dat hield in dat er steeds andere vaklieden aan te pas kwamen om deze ramen te maken, onder wie Henricus Kocken.

Ook waren hier ooit mooie schilderijen van de hand van G.B.F. Jansen uit Zevenaar. Dit naar een ontwerp van Friedrich Wilhelm Mengelberg. Het schilderwerk heeft ruim 70 jaar dienstgedaan, maar in 1958 werden de muren overgeschilderd. Zodoende kijk je nu feitelijk weer naar het allereerste begin hoe het interieur er oorspronkelijk uitzag.

bron: kerkpagina.nl

St. Michaelskerk

- Afstand langs route: 42.48 km
Schalkwijk

St Michaelskerk, Jonkheer Ramweg 18, Schalkwijk

De kerk dateert van 1879 en is een neogotische

Afbeelding 8: St. Michaelskerk (Bron: *Wikipedia*)

kruisbasiliek. De voornaamste architect is Alfred Tepe. De kerk heeft een hoge westtoren.

Het orgel van deze kerk is een eenklaviersorgel gemaakt door Johann Heinrich Hartmann Bätz in 1758 en heeft ook nog in drie andere kerken dienstgedaan, waaronder de Hervormde Kerk van Oosterhout en de Monicakerk te Utrecht. Het 19de eeuwse hoogaltaar is afkomstig van het atelier van Friedrich Wilhelm Mengelberg. Een centrale plaats in het retabel is gereserveerd voor het tabernakel.

. De deuren van het tabernakel werden in 1941 door de Friese schilder Jacob Ydema versierd met een afbeelding van twee engelen.

Ook de Mariakapel wordt beheerst door een grote muurschildering, eveneens van de hand van Jacob Ydema en aangebracht in 1941-1942.

Op de plaats van H. Michaëlkerk heeft ooit al eerder een kerk onder dezelfde naam gestaan. In 1769 werd begonnen deze te bouwen, maar in 1819 moesten er al behoorlijke reparaties plaatsvinden aan deze kerk. In 1835 werd besloten tot herbouw en bleef enkel de koepeltoren van architect Adrianus Tollus behouden.

bron:

[https://nl.wikipedia.org/wiki/H._Micha%C3%ABlkerk_\(Schalkwijk\)](https://nl.wikipedia.org/wiki/H._Micha%C3%ABlkerk_(Schalkwijk))

Vind de route op RouteYou:

Bekijk op mobiel

&rrijhr